

DRWECA

z dodatkami: „Opiekun Młodzieży”, „Nasz Przyjaciel” i „Rolnik”

„Drwęca” wychodzi 3 razy tygodniowo we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 1,35 zł z doręczeniem 1,50 zł miesięcznie. Kwartalnie wynosi 4,00 zł, z doręczeniem 4,50 zł. Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-lamowej 10 gr, na stronie 3-lamowej 30 gr, w tekście na 2 i 3 stronie 40 gr, na 1 stronie 50 gr, przed tekstem 60 gr. — Ogłoszenia zagr. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Druk i wydawnictwo „Drwęca” Sp. z o. p. w Nowemmieście.

Adres telegr.: „Drwęca” Nowemiasto-Pomorze.

Rok VII.

Nowemiasto-Pomorze, Czwartek, dnia 7 lipca 1927

Nr. 80

Nieproporcjonalne zyski.

Proporcjonalność nietylko ma zastosowanie w matematyce, lecz bez niej i życie gospodarcze czy kraju czy nawet jednostki obejść się nie może i brak tejże prędzej czy później odbije się na tych, którzy jej nie przestrzegają.

W naszym życiu gospodarczym widocznie brak tej proporcjonalności, bo raz w raz coraz to inne załamania widzimy w życiu gospodarczym.

Ustalono walutę i to na dość silnych zasadach, lecz wskutek nieproporcji wywozu do przywozu, złoty załamał swą wartość na długi czas. Rozpoczęto z amerykańskim rozmachem budowę różnych przedsiębiorstw, które również załamały się wskutek braku proporcji rozmachu do zasobów kapitału. I takich załamań w ciągu kilku lat naszego życia politycznego mamy kilka. Dzisiaj znów jak zmore, grozi nam załamanie gospodarce wskutek grożącej nowej fali drożyny niczem nieuzasadnionej. Gdy się zważy, że również i bilans handlowy niezbyt pocieszający ma wygląd, bardzo pesymistycznie należy patrzeć w przyszłość.

W czym leży wina czy wada czy nieproporcjonalność, należałoby zbadać i usunąć z naszego życia i to jaknajprędzej, jeśli chcemy nadal egzystować i dojść do ogólnego dobrobytu.

Między innymi wadami, w naszym życiu gospodarczym jest jedna idea, to nieproporcja zysków w niektórych dziedzinach życia gospodarczego, która tamuje drogę do ogólnego dobrobytu, pozwalając jednostkom żyć kosztem tysięcy ofiar biedaków.

Analiza co jest niepomiernym zyskiem przeprowadzana przez różne instytucje walki z lichwą czy instytucje statystyczne jest problematyczną, bo powstaje z obliczeń dnia, gdzie łańcuch drożyny sięga od szeregu lat wywołany nadmiernym zyskiem całego szeregu jednostek. Dlatego trudno brać za podstawę obliczenia zysków dnia giełdowego, który stale z dnia na dzień notuje zwyżkę.

Zyski winne mieć może miarę nie jakości, lecz winne być mierzone miarą zużycia czasu, siły czy myśli, a wówczas każdy mieć będzie zysk taki ile, włożył weń pracy czy siły.

W wielu dziedzinach widzimy, że zasadę tę nie stosuje się i to właśnie odbija się na naszym życiu powodując drożynę, która już następnie wzrasta sama ze siebie, czyli własnym pędem, własnym ciężarem.

Ze często u nas fala drożyny wzrasta bez uzasadnienia, widzimy to bardzo jaskrawie dzisiaj. Gruby przemysł mimo silnego rozwoju, a nikłych opłat robocizny w stosunku do zagranicy (Anglii czy Niemiec), na żądanie podwyżki płac robotniczych w zasadzie się zgodził, podnosząc równocześnie swoje wyroby o ten sam procent. Czyli, że gdy przemysłowiec miał dochodu miesięcznego 10.000 zł, a robotnik 150 zł, to dziś podwyżka 10 proc. przynosi przemysłowcowi 1000 zł, a robotnikowi 15 zł miesięcznie.

A że jest taki stosunek, to nikt zaprzeczyć nie może kto widział z zbliska życie w środowisku naszego przemysłu (Łódź, Katowice i t. d.)

Nie koniec na tem, bo w tej samej chwili i mały przemysł, rolnictwo, handel również zwyżkuje, gdyż musi podwyżkę wydaną na inne towary sobie odbić tak, że w krótkim czasie kręcimy się jak kot, który łapie własny swój ogon. Każda bowiem podwyżka zwiększa tylko dochody kapitalistów, a zmniejsza możliwość nabycia klas nie posiadających, tak że wreszcie są kapitały, lecz brak obrotów lub są dostępne tylko dla interesowanych.

Dzisiejsza zwyżka cen zboża jest wprost niezrozumiała skoro zważywszy, że w kraju mamy go jeszcze podostatkiem, a popyt niezbyt wielki. Lecz cóż, jest to wynikiem właśnie tego kręcenia się w kółko i znowu zwyżka cen zboża pociągnie zwyżkę chleba, a zwyżka tego zwyżkę robocizny, a to ostatnia znowu zwyżkę produktów przemysłowych.

Widzimy więc, że powstaje błędne koło, wskutek nieproporcji zysków za wyłożoną pracę. Lichwa winna się zaczynać przeto wszędzie tam, gdzie osobnik bez nakładu pracy siły, czy wysiłku mózgowego cagnie zyski, będąc uprzywilejowany w swem prawie przez posiadanie większych kapitałów.

Uroczysta koronacja obrazu M. B. Ostrobramskiej.

Wilno, 2. 7. W dniu 1 b. m. na granicy wojew. wileńskiego powitał p. Prezydenta, który specjalnym pociągiem jechał do Wilna, p. wojewoda wileński Raczkiewicz. Na dworcu wileńskim powitał Prezydenta metropolita wileński ks. arcyb. Jałbrzykowski, ministrowie Meysztowicz i Romocki, przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych oraz społeczeństwa.

Z kolei witał p. Prezydenta ks. biskup Bandurski i przedstawiciele duchowieństwa różnych wyznań. P. Prezydent Rzplitej w towarzystwie wojewody Raczkiewicz odjechał do miasta, gdzie zamieszkał w pałacu Rzeczypospolitej. W godzinach popołudniowych odbyła się uroczysta procesja przeniesienia cudownego obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej do Katedry. Wieczorem przybyli do Wilna J. E. ks. prymas Hlond, ks. kard. Kakowski i inni wyżsi dostojnicy duchowni.

Wilno, 2. 7. Dziś rano przybył tu marsz. Piłsudski w towarzystwie szefa gabinetu pułk. Becka, pułk. Prystora i adiutantów majora Wendy, majora Bielskiego i kpt. Soboty. Równocześnie tym samym pociągiem przybyli ministrowie Staniewicz i Dobrucki.

Wilno, 2. 1. W dniu dzisiejszym, uroczystej koronacji M. B. Ostrobramskiej, już nam ranem zaczął się na mieście ruch niezwykły. Same uroczystości rozpoczęły się po godz. 10-tej z rana, gdy na placu Katedralnym skupić się zaczęły liczne rzesze, pomiędzy którymi znajdowały się delegacje z Litwy i Łotwy, przybyłe bardzo liczne duchowieństwo wszystkich obrządków, zakonnicy itd.

O godz. 10.45 z katedry wynoszą obraz Matki Boskiej, który ustawiono na specjalnie przygotowanym ołtarzu. Rozpoczynają się śpiewy kościelne. O godz. 11 przybywa Prezydent Rzplitej, poczem ks. kardynał Kakowski w otoczeniu biskupów, premier Piłsudski, oraz reprezentant Sejmu i Senatu.

O godz. 11.30 rozpoczyna się właściwa uroczystość koronacyjna odczytaniem przez ablegata papieskiego breve po łacinie i po polsku.

Potem kardynał Kakowski przystępuje do koronacji, wchodząc w otoczeniu biskupów na stopnie pod obraz. Po poświęceniu obrazu i obecnych wodą święconą odmawia modlitwy, poczem o 11.45 podnosi koronę jedną i drugą i wkłada je na obraz. Z Góry Zamkowej grzmia działa, biją dzwony wszystkich kościołów, wojsko prezentuje broń. O godz. 12 zaintonowano uroczyste Te Deum laudamus. Celebryjący mszę kardynał Kakowski schodzi ze stopni, główna część uroczystości jest w ten sposób zakończona.

Jednocześnie z mszą pontyfikalną, która się odbywała przed Bazyliką na specjalnie ustawionym ołtarzu połowym odprawiana była przez biskupa ryskiego Rantzana, druga msza pontyfikalna. Następnie wierni zgromadzili się w Bazylice, gdzie kazanie wygłosił biskup sufragan wileński Michalkiewicz. Formuje się pochód, na czoło którego wysuwają się duchowieństwo zakonne i świeckie, w tej liczbie dwudziestu kilku biskupów, za którymi bepośrednio niesiony jest przez 12 księży feretron z cudownym obrazem. Za obrazem postępuje P. Prezydent, marszałek Piłsudski, ministrowie, reprezentanci izb ustawodawczych, generalicja, następnie zaś bataljon honorowy, złożony z kompanji 1 i 6 pułki legj. i 6 p. saperów. W momencie, gdy procesja wkracza na ulicę Ostrobramską wniesiony inną drogą obraz umieszczony został pod Ostrą Bramą, okryty zasłoną. Gdy procesja przechodziła przed obrazem zasłony spadły. Po przejściu przez ulicę Ostrobramską procesja kończy się.

O godz. 14.30 odbył się u arcybiskupa metropolity Jałbrzykowskiego bankiet, na którym obecni byli Prezydent oraz przedstawiciele rządu, posłowie i senatorowie, reprezentanci społeczeństwa miejscowego, duchowieństwo itp. Podczas bankietu przemówienie

wyłosił arcybiskup Jałbrzykowski, wznosząc toast za zdrowie Prezydenta. Następnie przemówił marszałek Piłsudski, wznosząc toast za zdrowie i pomyślność Ojca św. Piusa XI.

O godz. 7.45 P. Prezydent Rzplitej przybył do gmachu uniwersytetu Stefana Batorego, otwierając w lokalu biblioteki uniwersyteckiej wystawę Ostrobramską.

Wieczorem zespół Reduty wystawił „Księcia Niezłomnego” Calderona i Słowackiego w gmachu na Pohulance skutkiem złej pogody. Na przedstawieniu był obecny P. Prezydent.

Dwa wypadki cudownego uleczenia.

Warszawa, 3. 7. „ABC” donosi z Wilna, że podczas uroczystości koronacyjnych cudownego obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej zostali cudownie uleczeni: kulawy Michał Żemajtis z Litwy i Józef Pasiewicz, który odzyskał wzrok.

Wilno, 4. 7. Władze kościelne i lekarskie zajęły się sprawą obu cudownych uleceń i przeprowadzą ścisłe badania uleczonych chorych oraz warunków, w jakich uleczenia miały miejsce.

Z pobytu P. Prezydenta w Wilnie.

Wilno, 3. 7. W dniu dzisiejszym o godzinie 9 rano pan Prezydent Rzeczypospolitej przybył do kaplicy Ostrobramskiej, gdzie u wejścia powitany został przez ks. arcybiskupa Jałbrzykowskiego w otoczeniu kleru. Pan Prezydent Rzeczypospolitej wysłuchał cichej Mszy św.

Z kaplicy pan Prezydent w towarzystwie min. Dobruckiego udał się do szkoły doświadczałnej.

O godzinie 12 pan Prezydent przyjął defiladę wojsk i organizacji przysposobienia wojskowego.

O godzinie 14 miasto podejmowało pana Prezydenta śniadaniem w kasynie oficerskiej. W przyjęciu wzięło udział około 200 osób. m. in. przybyli J. E. ks. Kardynał Hlond i J. E. ks. kardynał Kakowski. Dłuższe przemówienie wygłosił prezydent miasta Bańkowski, na które odpowiedział pan Prezydent Rzeczypospolitej.

Władze litewskie aresztują pątników zdążających na uroczystość koronacyjną.

Wilno, 2. 7. Rząd litewski w ostatniej chwili na granicy polskiej, celem przeszkodzenia pielgrzymkom Litwinów w przedostaniu się do Wilna, zmobilizował oddziały szaulisów, dalej oddziały wojskowe i straż pograniczną. Pod gradem kul nocy dzisiejszej, przedarło się do Wilna 50 pątników z Litwy, którzy wzięli udział w dzisiejszych uroczystościach. Razem z nimi przyszyły tysiączne rzesze Litwinów.

Według wiadomości otrzymanych od przybyłych pielgrzymów z Litwy, internowano w więzieniu pogranicznym przeszło 2000 pątników. Najwięcej zatrzymanych znajduje się w więzieniu pogranicznym.

Katastrofa lotnicza pod Wilnem.

Wilno, 3. 7. — W uroczystości koronacji obrazu Matki B. Ostrobramskiej w Wilnie brała udział eskadra myśliwska 11 pułku lotniczego z Lidy. W drodze powrotnej, w chwili gdy eskadra znajdowała się nad Czarnym Borem o 10 klm. od Wilna, w samolocie prowadzonym przez por. Lubińskiego zepsuł się motor, skutkiem czego zaszła konieczność natychmiastowego lądowania. Na rozmołym terenie aparat rozstrząsał się w kawałki. Z katastrofy por. Lubiński wyszedł bez szwanku, natomiast mechanik Rzutkowski odniósł ciężkie rany. Wysłane z Wilna pogotowie ratunkowe przewiozło go do szpitala okręgowego. Na miejsce katastrofy zjechały władze wojskowe.

Rozprawa przeciw gen. Żymirskiego.

Warszawa, 4. 7. Dziś przed Wojskowym Sądem Okręgowym rozpocznie się rozprawa przeciwko gen. bryg. Żymirskiemu, b. zastępcy szefa administracji armji, i podpułk. Maczyńskiemu, oskarżonym o nadużycia przy dostawach dla armji. Rozprawy potrwać kilka

tygodni. Zawezwano około 100 świadków, m. in. b. premjera i ministra spraw wojsk. gen. Sikorskiego, b. premjera Skulskiego, gen. Płaskiego, gen. Majewskiego i pos. Popiela (N. P. R.).

Krwawa bójka w sejmie pruskim między prawicą a lewicą.

Berlin, 3. 7. Na wczorajszym posiedzeniu sejmu pruskiego doszło do burzliwych scen i bójek pomiędzy posłami niemiecko-narodowymi a socjalistami i komunistami. W czasie dyskusji nad interpelacją w sprawie ostatnich krwawych zajść pod Frankfurtem, odezwały się na prawicy obelżywe okrzyki pod adresem posłów lewicowych. Ci ostatni rzucili się ku ławom prawicy i zaczęła się bójka, w czasie której na pomoc socjalistom podeszli komuniści. Jeden z posłów komunistycznych został ranny w skroń kluczem, inny

stracił przytomność, został bowiem kilkakrotnie kopnięty w brzuch. Posiedzenie sejmu przerwano. Po przerwie zabrali głos między innymi pruski minister sprawiedliwości Schmidt oraz minister spraw wewnętrznych Grzesiński.

Więc i w państwie bojaźni Bożej miejsce mają wypadki, które stawiają narody cywilizowane o kilka wieków wstecz.

Jak donoszą, sejm został zamknięty na okres 3-miesięczny.

Nieustanny terror bolszewików i prześladowanie duchownych.

Moskwa. Sowiety ponowiły prześladowania duchowieństwa. Metropolita Sergiusz, który jest w chwili obecnej głową kościoła prawosławnego w Rosji, znów został aresztowany przez G. P. U. Jednocześnie z nim aresztowano wielu duchownych. Na Ukrainie aresztowano i wysłano na Syberję 18 duchownych.

Moskwa, 3. 7. Egzekucje na terenie Federacji Sowieckiej trwają w dalszym ciągu. Wczoraj został rozstrzelany były inspektor czerezwyczejki w Omsku

Naumow. W gubernji Nowogrodzkiej sąd wojenny skazał na śmierć przez rozstrzelanie 3 włościan. Wyrok został wykonany. W Tyflisie rozstrzelano 3 gruzinów, którym zarzucano propagandę antysowiecką na terytorjach pogranicznych. Rada komisarzy rozplakotała rozkaz, na którego podstawie wszystkie osoby, które noszą broń bezprawnie, będą skazane na śmierć, przyczem wyrok będzie natychmiast wykonany. Rząd sowiecki postanowił ogłosić na Kaukazie stan oblężenia.

Z Rosji.

Zamach na przewodniczącego sądu w Moskwie.

Moskwa. Na przewodniczącego moskiewskiego sądu wojennego, Orłowa dokonano w budynku sądowym zamachu. Orłow został ranny.

Sąd wojenny obradował właśnie w sprawie 5 b. oficerów, gdy na salę wszedł nieoczekiwanie jakiś człowiek. Straż wpuściła go, ponieważ wykazał się dowodem przynależności do partii komunistycznej.

Znalazłszy się na sali, nieznamy dobył rewolweru i dał kilka strzałów do przewodniczącego trybunału Orłowa, który trafiony został 2 kulami.

Dla wywołania zamieszania sprawca zamachu rzucił bombę, zawierającą gaz łzawiący, poczem rzucił się do ucieczki. Zdołano go jednak schwytać.

Aresztowany wzbrania się udzielić jakichkolwiek informacji o przyczynach zamachu i podać swoje nazwisko. Dotychczas też nie zdołano stwierdzić, kim jest sprawca zamachu.

Bolszewicy rozstrzelają Polaków.

Moskwa, 1. 7. Moskiewski sąd wojskowy skazał obywatelkę polską Wiśniewską na karę śmierci za rzekome uprawianie szpiegostwa na rzecz Polski. Wyrok natychmiast wykonano, rozstrzelano tu również skazanych na śmierć za szpiegostwo dwóch Polaków, Tarasowicza i Samotję.

Sowiety aresztują Kowerdów.

Warszawa. „Za Swobodu” podaje, że na Białorusi sowieckiej aresztowano kilka osób, które noszą nazwisko Kowerdy. Aresztowań tych dokonano w okolicach Mińska i Borysowa. Aresztowanych umieszczono w więzieniu G. P. U. w Mińsku.

Losy porwanego porucznika Janiego.

Jak już donosiliśmy, porucznik Jani, który przypadkowo w mundurze przekroczył granicę polską, został przez sowieckie posterunki graniczne porwany i przewieziony do Mińska. Obecnie dowiadujemy się, iż mimo toczących się rokowań polsko-sowieckich, przybył dnia 26-go ub. m. do więzienia w Mińsku do por. Janiego oddział G. P. U. i zawiadomił więźnia, że ma być przewieziony do Moskwy.

Por. Jani oświadczył, iż rozkaz wywiezienia go z Mińska uważa wobec toczących się w jego sprawie rokowań za bezprawie.

Mimo jednak opozycji G. P. U. przemocą wyprowadził por. Janiego z więzienia mińskiego i przewiózł go autobusem na dworzec kolejowy.

Por. Jani przebywał w więzieniu mińskim w okropnych warunkach, w brudzie i wśród zwykłych przestępców kryminalnych.

Ze stolicy.

Narawa obuwia na poczekaniu, na placu Kercelogo. Powodzenie nadzwyczajne.

Rzadki jubileusz.

Paweł Owerło artysta Teatru Narodowego w Warszawie — obchodził w b. roku 40 lecie pracy artystycznej.

J. GORLIC.

NARZECZONA Z „TITANIKA“.

ORYGINALNA POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA.

(Ciąg dalszy).

Bo jestem związana z człowiekiem, którego nie mogę kochać, z człowiekiem, który mi nie dowierza, który każe w moim własnym domu szpiegować mnie swym służącym. Wierz mi, droga Marjo, że nie mam jednej radosnej godziny w swym życiu!

Pojmiesz tedy, jakbym pragnęła widzieć obok siebie zyczliwą twarz, uwierzysz, że biedne moje serce tęskni do szczerzej przyjaciółki, do ciebie, z którą mogłabym mówić o nim.

Wspomnienia o ukochanym człowieku, który tak tobie jak i mnie jest drogi, będzie dla nas obu pociechą w naszym złamanym życiu!

Marja położyła swe silne ręce, na ramionach Heleny, która płakała rozpaczliwie i przytulając twarz swoją do jej twarzy, zawołała:

O ty biedna, miljonerko! Tak, pójdę z tobą, pozostanę przy tobie, będę twoją służącą, by cię móc strzec i będę z tobą mówiła o nim, który jest naszym ukochaniem!

— Dzięki ci, Marjo, tysiączne dzięki za te słowa, za

twoje postanowienie! — zawołała Helena wśród łez.

Ucałowały się i długo trzymały się w objęciach; na ustach ich drgało imię Ryszarda Warskiego, a obraz jego unosił się nad nimi. Zdawało im się, że je łączy razem, że mówi do nich: — Kochajcie się, kochajcie się w imię miłości, która nas łączy! —

Gdy Helena zawołała do siebie dyrektora szpitala ten niemało się zdumiał, ujrawszy, że Marja wstała z łóżka i jest zupełnie ubrana.

— Wybacz pan, panie doktorze, — rzekła Helena, — że wystawiłam cierpliwość pana na tak ciężką próbę. Czy kazałam panu bardzo długo czekać?

— O pani, jestem zawsze na jej usługi!

— Wiem o tem, drogi doktorze. I dlatego wyświadczy mi pan jeszcze jedną grzeczność!

— Każdą, której pani odemnie zażąda!

— Proszę więc, by pan nie pytał tej dziewczyny o jej nazwisko i wogóle nie dowiadywał się o jej losie.

Marja opuści ze mną szpital, ja ją zabiorę ze sobą. Dokąd ją zaprowadzę, już moja rzecz. Proszę bardzo i oto się nie dowiadywać.

Lekarz zmieszał się trochę.

— Pani, — odpowiedział — mamy surowy nakaz oddawać w takich wypadkach w ręce policji, powierzonych naszej opiece, jeżeli się czują na tyle dobrze, by móc opuścić szpital. Bo widzi pani, nie jest wykluczonem, że młoda dziewczyna zechce po raz drugi wykonać swój zamiar, a...

Wiadomości.

Nowemiasto, dnia 6 lipca 1927 r.

Kalendarzyk. 6 lipca, Sroda, Dominik, m; Antoni w. 7 lipca, Czwartek, Cyryl i Metody. Wschód słońca g. 3 — 24 m. Zach. słońca g. 19 — 57 m. Wschód księżycy g. 12 — 8 m. Zach. księżycy g. 23 — 58 m.

Z miasta i powiatu.

Przyjęcie dzieci do pierwszej Komunii św.

Nowemiasto. Ub. niedzielę, 3 bm. przystąpiło w tut. kościele parafjalnym około 115 dzieci po raz pierwszy do Stołu Pańskiego. Około 10-ej przy cudnej pogodzie, z pieśnią „Kto się w opiekę” na ustach, w towarzystwie miejsc. księży, chorągwi stow., krewnych i licznej rzeszy, dziatki wstąpiły do pięknie przyozdobionej świątyni. Uroczystą mszę św. odprawił ks. Proboszcz i od ołtarza przed Komunią św. przemówił w serdecznych słowach do dzieci, ich rodziców i wszystkich parafjan. Po skończonych obrzędach kościelnych odprowadzono dziatwę w procesji do plebanji, gdzie otrzymała pamiątkowe obrazki.

Sprawa, nad którą miarodajne czynniki poważnie winny się zastanowić.

Nowemiasto. Zazwyczaj u nas na Pomorzu każdy powiat ma swoje gimnazjum. Nasz powiat na pozór zdaje się być pod tym względem uprzywilejowany przed innymi, bo posiada dwa gimnazja, jedno w Nowemmieście a drugie w Lubawie. Ale cóż z tego, kiedy jeden i drugi zakład nie jest kompletny, bo wykazuje tylko sześć klas — uczniowie zatem obydwoh zakładów po ukończeniu szóstej klasy, chcąc osiągnąć maturę, muszą przechodzić do innych — pełnych gimnazjów na dalsze dwa lata nauki, a czasami i na dłużej. To jest pierwsza niedogodność. Druga zaś tkwi w odrębnym zgoła typie naszych zakładów od innych istniejących w Polsce. Nasze powiatowe progimnazja są zreformowane — klasycznego typu, to znaczy, że nauka języków klasycznych t. j. łaciny i greki rozpoczyna się w nich później, niż w gimnazjach klasycznych niezreformowanych, a mianowicie — w gimnazjach klasycznych nauka języka łacińskiego rozpoczyna się już od pierwszej klasy, a języka greckiego od klasy czwartej, — w naszych natomiast powiatowych zakładach, łacina dopiero od czwartej, greka zaś właściwie dopiero od piątej klasy. Oczywiście rzecz, że w trzech latach nauki w łacinie nie można osiągnąć u uczniów tych samych rezultatów, co w sześciu latach klasycznych gimnazjów, a tak samo w grece, gdzie w klasycznych gimnazjach język grecki rozpoczyna się o rok wcześniej i stąd nasi uczniowie przechodząc n. p. do Chełmna, Grudziądza i innych poważnie klasycznych gimnazjów Pomorza, napotykają pod względem języków starożytn. na niemałe trudności. Jest cprawda jedno jedyne na całym Pomorzu, a zdaje się nawet w całej Polsce pełne gimnazjum tego samego typu co w Nowemmieście i Lubawie, a mianowicie w Brodnicy. Chcąc więc podjąć zadaniu swemu w językach starożytnych, uczniowie z naszych dwóch zakładów średnich powiatu są wprost zmuszeni udawać się celem ukończenia swych nauk do gimnazjum Brodnickiego. Ale i tu spotyka ich nowa przykreść. Brodnica bowiem ma zwykle już wystarczającą ilość w odnośnej klasie tj. w siódmej klasie własnych uczniów — a dla liczniejszego zastępu młodzieży, którą zwykły wysyłać nasze progimnazja, brak pomieszczenia. Sprawa ta wydaje nam się dość ważną, by odnośne miarodajne czynniki raczyły się nią zająć. Zdaje nam się, że tym wszystkim niedomaganiom i niedogodnościom możnaby w ten sposób zaradzić, że albo zamieni się obydwa nasze zakłady na typ czysto klasyczny, aby nasi uczniowie po ukończeniu szóstej klasy bez przeszkody mogli być przyjmowani w pełnych gimnazjach klasycznych, które u nas na Pomorzu przecież przeważają, albo pozostawi ich dotychczasowy charakter a równocześnie przekształci jedno z nich na pełne gimnazjum, aby uczniowie naszego powiatu znaleźli pomieszczenie i mogli ukończyć swą szkołę średnią w obrębie własnego powiatu.

Ręczę panu za to słowem honoru, że tak się nie stanie, — zawołała Helena.

— Ach, jeżeli pani za to ręczy, to zupełnie co innego!

— Prawda, panie doktorze, że mogę zabrać ze sobą Marję?

— Dobrze! Zgadza się na to chętnie!

— W takim razie pozwoli pan — ciągnęła dalej Helena z czarującym uśmiechem, otwierając portmonetkę i wyjmując z niej 500 dolarów, — że na jego ręce złożę ten skromny datek.

— Pani, co za wspaniały dar! — zawołał lekarz. — W imieniu nieszczęśliwych, którzy z niego będą korzystać, dziękuję pani z całego serca.

Tym sposobem wszystkie istniejące jeszcze trudności zostały zupełnie usunięte.

Marja przeszła w swej ubogiej sukni obok Heleny przez salę chorych, gdzie pacjentki wiodły za nią ciekawym wzrokiem i wnet opuściła dom, do którego przywiodła ją nieszczęście. Potem wsiadła wraz z Heleną do jej eleganckiego powozu, który wnet potoczył się w stronę wspaniałego pałacu Hollistera.

Mam jedną prośbę do pani — ozwała się Marja.

— Proszę, wypowiedz ją drogim dzieciom!

— Chciałam prosić, by mnie pani traktowała w swym domu wobec innych jak służącą. Względem, któreby mi pani okazywała, a które ja umiałabym sobie cenić, nie stosowałyby dla mnie, ściągnęłyby tylko na siebie nienawiść i zazdrość innej służby. (C. d. n.)

